

Teaching Guide						
Identifying Data				2019/20		
Subject (*)	Learning and education of the modules of formation(training) and labour orientation		Code	652606621		
Study programme	5 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Formación e Orientación Laboral					
Descriptors						
Cycle	Period	Year	Type	Credits		
Official Master's Degree	Yearly	First	Obligatory	12		
Language	Galician					
Teaching method	Face-to-face					
Prerequisites						
Department	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación					
Coordinador	Arza Arza, Neves	E-mail	neves.arza@udc.es			
Lecturers	Arza Arza, Neves Varela Urrutia, Roberto	E-mail	neves.arza@udc.es roberto.urrutia@udc.es			
Web						
General description	A materia céntrase na construcción das competencias relativas á planificación do segundo e terceiro nivel de concreción curricular e integra as aprendizaxes promovidas desde outras materias do módulo xenérico e do módulo específico (Mercado laboral e formación profesional, Inserción e orientación laboral e Proxectos de innovación e investigación nos módulos da especialidade).					

Study programme competences	
Code	Study programme competences
A8	8. (CE-G8)Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá
A10	10. (CE-G10)Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A13	13. (CE-G13)Comprender as implicacións educativas da situación lingüística galega e adquirir e aplicar criterios, estratexias e recursos pedagóxicos para participar na planificación e desenvolvemento do plano lingüístico do centro.
A14	CE-G14) Respectar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecemento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.
A15	CE-E1)Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A16	(CE-E2)Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
A17	(CE-E3)Coñecer a historia e os desenvolvimentos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A18	(CE-E4)Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A19	(CE-E5)Coñecer os desenvolvimentos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A20	(CE-E6)Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A21	(CE-E7)Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A22	(CE-E8)Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudiantes.
A23	(CE-E9)Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A24	(CE-E10)Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A25	(CE-E11)Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A27	(CE-E13)Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
A30	CE-P1) Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización..
A32	(CE-P3) Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia
A34	(CE-P5) Coñecer a tipoloxía empresarial correspondente aos sectores produtivos e comprender os sistemas organizativos más comuns nas empresas (FP)
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Learning outcomes		
Learning outcomes	Study programme competences	
Identificar as funcións do profesorado de FOL e calcular as súas retribucións.	AJ15 AJ18	
Describir o sistema de acceso a función docente no ensino público e privado e os requisitos esixidos	AJ16	
Integrar o enfoque de xénero nas programacións e nas unidades didácticas e valorar a súa importancia para acadar a equidade de xénero.	AJ8 AJ10 AJ15 AJ16 AJ20 AJ21 AJ25	CC3 CC4
Analizar o organigrama dos centros onde se imparte a FP e as funcións do departamento de FOL		
Analizar o currículo dos módulos da especialidade de FOL e valorar as ausencias e potencialidades para formar persoas cun pensamento crítico activista sobre as desigualdades de xénero e a precarización laboral.	AJ15 AJ16 AJ17 AJ18 AJ23	CC4 CC5 CC7
Deseñar unha programación dun dos módulos da especialidade e unha unidade didáctica da programación, contextualizadas a nivel de centro e de alumnado.	AJ13 AJ14 AJ15 AJ16 AJ17 AJ18 AJ19 AJ20 AJ21 AJ22 AJ23 AJ24 AJ25 AJ27 AJ30 AJ34	CC1 CC3 CC6 CC7
Utilizar as TIC para a aprendizaxe profesional e para a promoción da competencia dixital do alumnado	AJ23	CC3 CC6 CC7

Valorar as posibilidades dos módulos da especialidade para a construcción dun pensamento crítico e activista e reflectir eta perspectiva na súa planificación.	AJ14 AJ15 AJ16 AJ20 AJ32	CC4 CC7
Analizar e valorar a normativa aplicable á actividade docente na FP e trasladala á planificación dos módulos da especialidade.	AJ13 AJ14	CC4

Contents		
Topic	Sub-topic	
Tema 1.-Contexto organizativo e funcional dos centros de Formación Profesional.	1.1. Normativa que regula a organización e o seu funcionamento 1.2. Tipoloxía de centros de formación profesional, espazos e equipamentos. 1.3. A organización docente nos centros de FP. Órganos de Goberno e Coordinación Didáctica. Proxecto Educativo e Proxecto Funcional 1.4. El Departamento de Formación y Orientación Laboral. Composición y funciones. El trabajo en equipo. La colaboración con el Departamento de Orientación y en el desarrollo del PAT.	
Tema 2.- O corpo de Profesorado do Ensino Secundario: a especialidade de Formación e orientación laboral (FOL)	2.1. Corpsos de profesorado e categorías profesionais 2.2..Sistema de acceso ó ensino público e o ensino privado 2.2. Retribucións 2.3.Autoemprego.	
Tema 3. Módulos da especialidade e normativa aplicable	3.1. Módulos da especialidade nos ciclos LOXSE 3.2. Módulos da especialidade nos ciclos LOE 3.3. Formación en centros de traballo 3.4. Normativa aplicable e implicacións para a planificación curricular	
Tema 3. Planificación nos distintos niveis de concreción curricular: do currículo oficial á programación de aula.	3.1. A programación dos módulos 3.2. A programación de aula	
Tema 4. Metodoloxía e avaliación	4.1. Técnicas e estratexias metodolóxicas: tipoloxía e características 4.2. Avaliación: tipos, técnicas e instrumentos. 4.3. A participación do alumnado na avaliação: finalidades e instrumentos. 4.3. Avaliación e xestión da calidade nos centros de FP	
Tema 5. Educación mediática e TIC	5.1. Educación mediática: concepto, finalidade e integración na pragamación dos módulos da especialidade 5.2. Competencia dixital docente. A competencia dixital como obxectivo e contido das materias e módulos da especialidade. 5.3. Recursos e ferramentas dixitais para o ensino e aprendizaxe dos módulos da especialidade..	
TEma 6. A atención á diversidade	6.1. Atención á diversidade: conceptualización e medidas que prescribe a normativa. 6.2. Estratexias e recursos para a atención á diversidade	
TEma 7. A integración da perspectiva de xénero	7.1. Finalidades e modalidades de integración 7.3. Experiencias e recursos 7.4. Normativa, plans e actuacións específicas.	

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Introductory activities	A6 A15 A16	3	0	3
Guest lecture / keynote speech	A19 A24 A25 A27 A30 A34	16	0	16
Document analysis	A15 A16 A17 A19 A24 C3 C4	12	55	67
Oral presentation	C1 C3	3	3	6
Collaborative learning	A13 A14 A15 A19 A20 A21 A23 A24	28	55	83
ICT practicals	C3	3	5	8
Supervised projects	A32 A27 A25 A24 A23 A22 A21 A20 A19 A18 A17 A16 A15 A14 A13 A10 A8 C1 C3 C4 C5 C6 C7	17	69	86
Problem solving	A16	2	2	4
Student portfolio	A19 A23 A24 A27 C1 C4 C6 C7	0	15	15
Personalized attention		12	0	12

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Introductory activities	As actividades iniciais teñen unha dupla finalidade: a) que o alumnado tome conciencia dos seus coñecementos previos, de xeito que se convertan nun referente para a análise e reflexión do que precisan aprender e das aprendizaxes construídas na materia. b) A posta en común e resolución de dúbidas das cuestións formuladas sobre as temáticas previamente traballadas fora da aula e que forman parte da clase invertida.
Guest lecture / keynote speech	A sesión maxistral utilizase para presentar unha boa parte dos temas que se abordan na materia. A sesión maxistral combínase coa clase invertida, neste xeito limitase o papel de transmisor de contidos do profesorado.
Document analysis	A análise das fontes documentais está vinculada o traballo tutelado. A súa finalidade é o deseño da programación e dunha unidade didáctica, principalmente a elaboración do apartado de fundamentación teórica e legal.
Oral presentation	Consiste na difusión entre as persoas da clase do produto elaborado no traballo tutelado. Dispoñen de 20 minutos e na presentación presentación teñen que participar todas as persoas do grupo de traballo.
Collaborative learning	A aprendizaxe colaborativa está implícita no resto das metodoloxías que son realizadas en grupo.
ICT practicals	As practicas a través de TIC céntranse na busca e selección de información, na creación dun marcador social, na delimitación da súa contorna persoal de aprendizaxe e na construcción de diferentes artefactos dixitais en distintos formatos que van ser incluidas no traballo tutelado ou/e no portafolio individual. O marcador social e contorna persoal de aprendizaxe son compartidas co resto das materias do itinerario. Coas Prácticas a través das TIC preténdese que o alumnado adquira competencias dixitais docentes de diferentes áreas: a) Información e alfabetización dixital (navegación, busca e filtraxe; avaliación da información, e almacenaxe e recuperación de información e contidos dixitais). b) Comunicación e colaboración (compartir información e contidos, colaboración mediante vías dixitais, etiqueta e identidade dixital) c) Creación de contidos dixitais (desenvolvemento de contidos dixitais (desenvolvemento e integración e reelaboración de contidos dixitais)) d) Resolución de problemas (identificación de necesidades e respostas, innovación e uso da tecnoloxía dixital de xeito creativo e identificación de lagoas na competencia dixital).

Supervised projects	O traballo tutelado presenta as características e elementos da aprendizaxe basada en proxectos. O reto é o deseño dunha programación e dunha unidade didáctica. A análise documental, a aprendizaxe colaborativa, unha parte das prácticas a través das TIC e a presentación oral están integradas no traballo tutelado.
Problem solving	Relacionados co elaboración de nóminas e con outras temáticas dos módulos da especialidade. Constitúe unha fórmula para afondar nalgúns dos contidos dos módulos da especialidade.
Student portfolio	Consiste na elaboración dun informe de aprendizaxe no que o alumnado ten que dar conta das aprendizaxes e competencias adquiridas, da súa transferibilidade ó Practicum e ó TFM e das propias necesidades de formación.

Personalized attention

Methodologies	Description
Supervised projects	<p>A atención personalizada ten como finalidades a supervisión e orientación do traballo tutelado e lévase a cabo no horario de tutorías e nas aulas reservadas para a súa realización.</p> <p>O alumnado con matrícula a tempo parcial e dispensa académica terá unha atención personalizada vincellada á modalidade de avaliação específica que se describe no apartado de avaliação.</p>

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Student portfolio	A19 A23 A24 A27 C1 C4 C6 C7	Os criterios de avaliação son : <ul style="list-style-type: none"> - A amplitude das aprendizaxes - Concreción e reflexión sobre as necesidades de formación - A transferibilidade ó Practicum (observación e deseño da praxe docente) - Aportacións para a realización do TFM	25
Supervised projects	A32 A27 A25 A24 A23 A22 A21 A20 A19 A18 A17 A16 A15 A14 A13 A10 A8 C1 C3 C4 C5 C6 C7	Consiste no deseño dunha programación e dunha unidade didáctica. Para a súa avaliação proporcionanse dúas rúbricas, nas que se detallan as dimensións a avaliar, os niveis de logro e os criterios de cualificación. As rúbricas entreganse coa proposta de traballo tutelado. Tamén se avalia a participación e contribución de cada unha das persoas do grupo. A través dun proceso de coavalización, e de xeito consensuado, asignase a cada membro do grupo unha porcentaxe (de 0 a 100). A cualificación obtida por cada unha das persoas do grupo é o resultado de aplicar esta porcentaxe sobre a cualificación obtida na programación e na unidade didáctica.	50
Problem solving	A16	Relacionados co elaboración de nóminas e con outras temáticas dos módulos da especialidade. Constitúe unha fórmula para afondar nalgúns dos contidos más prácticos dos módulos da especialidade.	5
Oral presentation	C1 C3	A presentación vai ser avaliada polo resto dos compañeiros e compañeras a partir dunha rúbrica.	10
ICT practicals	C3	Consiste na construcción dun marcador social e da propia contorna de aprendizaxe. Os criterios de avaliação para o marcador son o número de recursos almacenados, o seu nivel de descripción e valoración e o sistema de categorías e subcategorías utilizadas para a súa almacenaxe. Para a contorna persoal de aprendizaxe terase en conta o número de ámbitos, recursos e ferramentas incorporados e a análise e valoración realizada polo alumnado sobre a súa contorna persoal de aprendizaxe. O resto de prácticas TIC forman parte e serán cualificadas como parte do traballo tutelado.	10

Assessment comments

PARTICIPACIÓN DO ALUMNADO NA AVALIACIÓN

Unha das premisas é que o alumnado participe na avaliación, consensuando os criterios de cualificación e sendo axente de avaliación a través de procedementos de auto e coavalidación. Por esta razón, os criterios de cualificación poden ser modificados.

COMPETENCIA LINGÜÍSTICA EN GALEGO A competencia lingüística en galego tamén vai ser obxecto de avaliación na presentación oral e nas actividades escritas grupais e individuais. O seu peso na cualificación final pode chegar até 0,5 puntos. **ASISTENCIA** A asistencia ás sesións presenciais é obligatoria. O alumnado con asistencia regular que ocasionalmente non acuda a unha sesión deberá de realizar e entregar as actividades realizadas na aula (só aplicable ó alumnado cun 15% de ausencias). As persoas con matrícula a tempo parcial e dispensa académica poden ter unha ausencia superior ó 15%. Neste caso teñen dereito a unha modalidade de avaliación específica que contempla a supervisión e tutorización individualizada. En todo caso, teñen que realizar as mesmas tarefas que o resto do alumnado. O alumnado sen matrícula a tempo parcial e dispensa académica que non cumpra co requisito de asistencia ó 85% das horas da materia terá que realizar un exame teórico-práctico. **REQUERIMENTOS PARA APROBAR A MATERIA** A cualificación final será o resultado das puntuación obtidas nas distintas actividades que computan na cualificación. Para superar a materia é indispensábel obter a metade da cualificación no traballo tutelado e no portafolio. Na avaliación da segunda oportunidade deberán de recuperarse as actividades non superadas.

É obligatorio o uso dunha linguaxe inclusiva. **FALTA DE INTEGRIDADE ACADÉMICA** Ausencia de citación de fontes As citas e referencias a calquier tipo de texto deben declararse no texto e no apartado de referencias bibliográficas, utilizando as normas APA 6º edición. Plaxio O plaxio será motivo de suspenso. Así o establece o artigo 14.4 da normativa académica de avaliacón da UDC: "na realización de traballos, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través de internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade" Normativa académica de avaliación, revisión e reclamación da UDC-
https://www.udc.es/export/sites/udc/normativa/_galeria_down/academica/Normas_avaliacion_revision_reclamacion Consolidado_I.pdf-
<http://www.educacion.udc.es/?pagina=propiedad-intelectual>

Sources of information

Basic	<ul style="list-style-type: none"> - Area, Manuel (2009). Los medios de enseñanza o materiales didácticos. Conceptualización y tipos. . http://www.bibliotecalibre.org/bitstream/001/415/5/Introducci%C3%B3n%20a%20la%20tecnolog%C3%ADa%20ed - Elisabeth F. Barkley, D. P. Cross (2013). Técnicas de aprendizaje colaborativo. Madrid: Editorial Morata - EEmakunde (2015). Guía para la incorporación de la perspectiva de género en el currículum y en la actividad docente de las enseñanzas de régimen especial y de Formación Profesional. Vitoria: Servicio de Publicaciones del País Vasco - Espín, J e outras. (1996). Análisisde recursos educativos desde la perspectiva no sexista . Barcelona: Laertes - Homodi Galán (2016). Formar mediante la evaluación en la Universidad. Propuestas prácticas útiles para docentes. Valladolid. Universidad de Valladolid - Johnson,D W. e Johnson, R. (2014). La evaluación en el aprendizaje cooperativo: cómo mejorar la evaluación individual a través del grupo. Madrid: Editorial SM - Martín GArcía, Xus (2016). Proyectos con alma. Trabajo por proyectos con servicio a la comunidad. Barcelona: Editorial Grao - Moust, D.; Bouhu, A.J. e Schmidt, G (2007). El aprendizaje basado en problemas. Guía del estudiante. Cuenca: Universidad de Castilla La Mancha - Pazos Morán María (2015). Desiguales por ley. Las políticas públicas contra la igualdad de género. Madrid: Editorial Catarata - Prieto, A, Diaz, D. e Santiago, (2014). Metdologías inductivas. El desafío de enseñar mediante el cuestionamiento y los retos. . Barcelona: Océano - Raúl Santiago, Luis Alberto Andia e Alicia Díez (2017). Flipped Classroom: 33 experiencias que ponen patas arriba el aprendizaje.. Barcelonma:Editorial UOC - Rodríguez, G. y Ibarra, M.S. (2011). e-Evaluación orientada al e-aprendizaje estratégico en educación superior. Madrid: Editorial Narcea - Sanmartin, N. ((2010)). 10 ideas clave: evaluar para aprender . Barcelona: Editorial Grao - Teixes Ferrán (2015). Gamificación. Motivar jugando . Barcelona: Editorial Universitat Oberta de Catalunya - Trujillo, F (coord) (2014). Artefactos digitales. Una escuela digital para la educación de hoy. Barcelona:Editorial Grao - Trujillo, F (Coord). (2015). Aprendizaje basado en proyectos. Infantil, Primaria y Secundaria. Madrid: Ministerio de Educación Cultura y Deportes - Universitat Oberta de CAtalunya (2013). Educación Mediática y TIC . Barcelona - Vergara Ramírez, J. J. (2016). Aprendo porque quiero. El aprendizaje basado en proyectos paso a paso. Madrid: SM
Complementary	Para cada tema facilitase unha listaxe de bibliografía obligatoria e a complementaria

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
Vocational training and labour market/652606611
Insertion and labour orientation/652606612
Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Subjects that continue the syllabus
Insertion and labour orientation/652606612
Proxectos de innovación e investigación educativa en formación profesional e orientación laboral/652606E31
Other comments

ACTUALIZACIÓN DO PERFIL PERSOAL; Como más tardar, na terceira sesión de clase, todo o alumnado ha de pendurar unha foto actual no seu perfil de moodle; COMPROMISO COA SUSTENTABILIDADE AMBIENTAL; Débese facer un uso sustentábel dos recursos co obxecto de evitar impactos negativos sobre o medio natural. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. En coherencia cos principios enunciados, os impresos que se teñan que entregar non utilizarán plásticos, estarán impresos a dobre cara e empregarán papel reciclado; CARGA DE TRABALLO; A realización das tarefas indicadas na guía docente supoñen unha dedicación de 112 horas de traballo fora da aula. Polo tanto, cómpre unha boa planificación e xestión do tempo.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.